



Brněnský senior vychází
za finanční podpory
statutárního města Brna

B | R | N | O

ZIMNÍ

Pro všechnu
světa bídu
rozdrobím lásku
svou
jak chlebovou
střídu,
ty drobtý nasypu
na cestě
od našich
vrat
jak sýkorkám
mnohokrát
v hlubokém
sněhu.

Marie Veselá



POZVÁNKA

na Výroční členskou schůzi Seniorů ČR, městské organizace Brno,
která se bude konat

17. března 2022 od 14. hodin ve společenském sále
MČ Brno-střed, Dominikánská č. 2.

- Program: 1) Zpráva o činnosti
2) Zpráva o hospodaření a rozpočet na rok 2022
3) Zpráva kontrolní a revizní komise
4) Zpráva mandátové komise
5) Diskuse
6) Volba členů výboru a revizní komise
7) Zpráva návrhové komise

Vezměte s sebou čl. průkaz ke kontrole, vstup pouze s rouškou po očkování či prodělaném covidu.

ÚVODEM K ZAČÁTKU KALENDÁŘNÍHO ROKU 2022

Vážení a milí čtenáři!

Žijeme v době nejistoty, nedůvěry, růstu napětí, zhoršování mezilidských vztahů v korelaci se zdravotnickou a energetickou krizí, se změnou politické reprezentace, kdy v důsledku voleb byly obměněny posty na nejvyšších orgánech státní moci a správy. Většina z nás se dotýká markantní zadluženost státu, rostoucí inflace a celkové zdražování. Celosvětově je třeba hledat hlavní příčiny změn v prosazování vojensko-mocenských a politicko-ekonomických zájmů z pozice síly. A to zejména ze strany velmocí a států vlastních zbraně hromadného ničení. V daleko větší míře je náš život limitován globalizací. A s ní v úzké souvislosti nejdiskutovnější otázky řešení globálních problémů dneška. Jedná se o znečišťování životního prostředí, změny klimatu s živelnými

pohromami (povodně, tornádo na jihu Moravy) a populační růst. Zvláště ožehavým tématem je sílící MIGRACE velkých skupin lidí směřujících do Evropy. Často jde o násilné narušování hranic Schengenského prostoru a export flexibilního a radikálního Islámu a propagaci programu „šaríja“, nepřátelsky zaměřeného vůči křesťanství (sebevražední atentátníci – terorismus). Zvláštní a zarážející je nezájem vůdčích náboženských osobností ke vzdělávání a výchově věřících. Muslimové nemusí umět číst a psát, postačující je dodržování hlavních zásad Koránu: hadž, namaz, zakat (tj. svatá pout, půst v době Ramadánu, placení církevních daní) a samozřejmě pravidelné denní odříkávání modliteb v kleče, směrem ke svatému poutnímu místu Mekka. Dalším aktuálním globálním problémem, který se bolestně dotýká seniorské

generace a handicapovaných se sníženou imunitou, je rychlé šíření závažných onemocnění s fatálními následky (AIDS, tuberkulóza, žloutenka...), v posledních dvou letech EPIDEMIE koronavirové nákazy a jejich nových variant. Přesto, že značná část spoluobčanů je očkovaná 1. a 2. dávkou, mnozí i třetí posilující vakcínou, znepokojují nás protiepidemická opatření a růst počtu hospitalizovaných. Nejvíce nás po volbách zasáhlo zdražování léků, zdravotnických kompenzačních pomůcek, rehabilitačních (lázeňských) doplateků, zvyšování cen terénních pečovatelských služeb a navýšení cen za rozvoz obědů. Spolu s rostoucím nájmem a platbou za dodávky elektřiny a plynu byla postižena především nízkopříjmová část populace, ke které bohužel patří i mnozí senioři. Vzhledem k rozsahu

Dokončení na str. 2.

Dokončení ze str. 1.

tohoto příspěvku není možné se vyjadřovat k dalším globálním problémům, např. roli jedince, lidskému právu, dlouhodobým trendům atd... Můžeme však ve shodě se stále aktuálními myšlenkami „Učitele národů“ J. A. Komenského, který zdůrazňoval nezastupitelnost soustavného vzdělávání a výchovy jedince, rozvíjet vlastní tvůrčí myšlení. Toto soustavné vzdělávání a výchova počíná „matčiny

klínem“ předškolního věku spolu s jednotným působením rodiny a školy, až po zvyšování vědomostí, dovedností a výměnou zkušeností pobytem v cizině. Doporučujeme se seznámit s originální a moderně pojatou odbornou publikací „Učebnice globalizace“, napsanou autory J. Hodačem a T. Kotrbou z Mendelovy univerzity v Brně (Barrister & Principal, 2011). Tato publikace je určena dalšímu sebevzdělávání studentů, pedagogů,

lektorů a zájemců široké veřejnosti.

A co uvést závěrem? Naši nadějí je obnovení vzájemného dialogu a s chutí řešit rozporuplné otázky solidarity a sociální spravedlnosti.

Ve druhé části příspěvku se v rámci životních jubileí podíváme na legendu kulturní a umělecké scény, jejíž 80. výročí úmrtí si letos připomínáme. Ve veřejném povědomí je stále přítomna trojice J. Wericha, J. Voskovce a J. Ježka.

Jaroslav Ježek (1906-1942)

Známe ho jako českého hudebního skladatele, dirigenta, klavíristu, komponistu taneční, divadelní a filmové



hudby a zároveň skvělého improvizátora, a to i přes to, že zemřel ve velmi mladém věku (35 let). Celý život ho sužovalo chatrné zdraví v čele se zrakovým postižením, nakonec však zemřel v důsledku selhání ledvin v New Yorku. Jeho významné životní krédo znělo: „Život není náhoda.“

Narodil se 25. září 1906 v Praze na Žižkově v rodině krejčího. Vzhledem ke zdravotním handicapům, praktické slepotě a těžké nedoslýchavosti strávil téměř 7 let v ústavní péči na Hradčanech. Zde se mu dostalo kromě odborné péče i hudebního vzdělání, učil se hře na klavír, violoncello,

klarinet a na kytaru. Své hudební vzdělání prohloubil na Pražské konzervatoři a začal s improvizací a s komponováním krátkých skladeb na texty J. Seiferta, V. Nezvala, nebo K. Biebla.

Po roce nastoupil do klavírní třídy, jeho pedagogy byli Josef Suk a J. B. Foerster. Začal se zajímat o americkou hudbu a černošské blues a díky tomu zkomponoval Koncert pro klavír a orchestr, což byla zároveň i jeho absolventská práce. Díky osobní známosti s Josipem Mandičem získal studijní stipendium v Paříži. Po návratu z Paříže (1929) se začala rozvíjet jeho úzká spolupráce s Voskovcem a Werichem v Osvobozeném divadle. Zde působil jako dirigent, dramaturg a hudební skladatel. Na půdě Osvobozeného divadla komponoval doprovodnou hudbu ke hrám a filmům, např. Pudr a benzín, Svět patří nám nebo U nás v Kocourkově. V roce 1930 zkomponoval světový hit Tango Mercedes a v letech 1932–1938 vznikla řada známých politických satir, např. Osel a stín, Kat a Blázen, Rub a líc, Těžká Barbora,

Pěst na oko. Většinou zhudebňoval texty V + W a občas vytvořil hudbu, na kterou dodali text. Všichni tři společně vytvořili blues Tmavomodrý svět.

V roce 1938 Osvobozené divadlo muselo ukončit svoji činnost a všichni tři emigrovali do New Yorku. V zámoří zpočátku jejich satira neměla přílišný úspěch. Jaroslav Ježek se zde živil jako učitel hry na klavír a sbormistr Československého pěveckého sboru (Zpěvokol). V USA se také těsně před smrtí oženil s Františkou Bečákovou (Frances). Zemřel 1. 1. 1942, ale jeho ostatky byly převezeny do Prahy na Olšanský hřbitov až po 2. světové válce. Celý svůj život miloval modrou barvu, kterou si nechal vymalovat pokoj a zvláště to je, že psal jen na modrém papíře, používal modré obálky a nosil modré oblečení. V jeho pokoji, v bytě v Kaprově ulici, je dnes umístěn Památník Jaroslava Ježka.

(Rešerše publikace V. Holzknechta:

Jaroslav Ježek, Praha 1982)

V Brně dne: 21. 1. 2022

doc. PhDr. Jana Vrabcová, CSc.

KLUB SENIORŮ V OBŘANECH

Členové a příznivci klubu se scházejí v obřanské orlovně pravidelně každou středu odpoledne již dvě desetiletí. Tato setkání jsou koncipována jako posezení u kávy s přáteli. Nezapomínáme ani na kulturu a vzdělání. Pravidelně pořádáme taneční odpoledne i 2x do měsíce s živou hudbou.

Organizujeme pravidelné zdravotní besedy a přednášky Červeného kříže. Pořádáme setkání s folklorními soubory z Líšně, Komína a soubory Šafrán a Sboreček. U nás lze zhlédnout těž hodý, ostatky, rej čarodějnic, příchod tří králů a různá vystoupení dětí z mateřských školek.

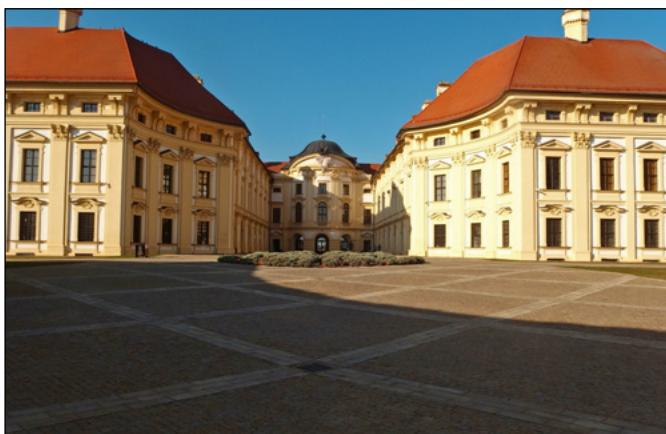
Jednou či dvakrát ročně pořádáme autobusový výlet za finanční podpory Městské části Maloměřice a Obřany. I přes problémy s covidovou pandemií jsme v roce 2021 uspořádali dva zájezdy.



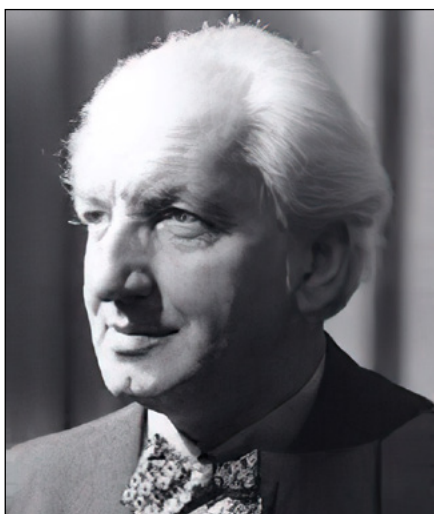
První byl 23. 9. 2021 na málo známý zámek Milotice se zajímavou zámeckou zahradou. Prohlídku zámku mohli návštěvníci absolvovat i v historických róbách. Bylo krásné a teplé počasí na prohlídku zámeckého parku a zahradnictví. Druhý zájezd byl 29. 10. 2021 na zámek ve Slavkově u Brna a na Mohyly míru. Prohlédli jsme si zámek a jeho sbírky. Poseděli jsme v zámecké zahradě

a v místních restauracích poobědvali. Odpoledne následovala cesta na Mohyly míru s velmi zajímavým výkladem o bitvě tří císařů a historii stavby pomníku. I přes potíže s koronavirem jsme zůstali aspoň v telefonním spojení a doufáme, že v blízké době budeme moci v naší činnosti pokračovat.

*Marie Dvořáková,
vedoucí klubu*



OSOBNOSTI BRNA



BAKALA, Břetislav

* 12. 2. 1897 Fryšták

† 1. 4. 1958 Brno

dirigent, sbormistr a skladatel

Břetislav Bakala patří mezi nejvýznamnější umělecké osobnosti našeho města. Narodil se učitelské rodině, základy hudebního vzdělání získal u fryštského varhaníka Josefa Doležala. Studoval na gymnáziu v Kroměříži, v letech 1912 – 1915 byl žákem Leoše Janáčka na brněnské varhanické škole. Po první světové válce pokračoval ve studiu na nově založené Státní konzervatoři v Brně (skladatelské a dirigentské oddělení, klavír u Viléma Kurze). Studia završil s vynikajícím prospěchem na mistrovské škole konzervatoře znovu u Leoše Janáčka. S výjimkou let 1925-26, kdy byl varhaníkem katedrály ve Philadelphii (Pennsylvanie, USA), působil trvale v Brně. V roce 1920 nastoupil jako korepetitor, později jako dirigent opery Národního divadla v Brně (1920 – 25, 1929 – 1931). Jeho

pedagog na konzervatoř a šéf brněnské opery František Neumann mu svěřil provedení několika Smetanových oper (Prodaná nevěsta, Hubička, Dvě vdovy, Tajemství), Dvořákovy Rusalky, premiéru baletu Bohuslava Martinů Kdo je na světě nejmnocnější, Janáčkovy Lašské tance a reprízu Její pastorkyně. Po návratu ze Spojených států se Bakala stává dirigentem a pianistou orchestru Československého rozhlasu v Brně. Roku 1937 se stal i jeho šéfem, pověřeným zároveň vedením hudebního oddělení rozhlasu. O rok dříve se stal sbormistrem Vachova sboru moravských učitelek, v němž pak působil 22 let. Tři desítky let práce v divadle, rozhlasovém orchestru a pěveckém sboru jsou nejproduktivnějším obdobím Bakalova tvůrčího života. V roce 1940 prosadil

Dokončení na str. 4.

Dokončení ze str. 3.

s podporou dalších členů orchestru a ve spolupráci s Uníí českých hudebníků pořádání symfonických koncertů. Ty se staly manifestací národního citění a odporu proti okupaci. Jako první uvedl Bakala v Brně symfonickou báseň Vítězslava Nováka *De profundis*, věnovanou památce nacisty umučených Čechů. Po osvobození pokračoval v cyklech koncertů rozhlasového orchestru. Ten se stal základem nově založené Státní filharmonie Brno. Bakala byl k 1. lednu 1956 jmenován jejím ředitelem a hlavním dirigentem. Jeho osobnost byla zárukou

uměleckého růstu tělesa a jeho úrovně.

Břetislav Bakala se věnoval také pedagogické činnosti na Janáčkově akademii múzických umění, kde vychoval několik významných dirigentů. Byl také znamenitým pianistou, doprovázel svou manželku Marii, výbornou koncertní a operní pěvkyni. Jako oddaný žák a ctitel Leoše Janáčka měl velké zásluhy o uvádění jeho děl a vytváření autentického janáčkovského interpretačního stylu. Někteří Janáčkovci díla uvedl jako první (1921 *Zápisník zmizelého*, 1930 *operu Z mrtvého domu*). Vydal také četné úpravy moravských písní a sborové skladby. Město Brno vyznamenalo

Břetislava Bakalu po válce Cenou, v roce 1954 mu byl jako prvnímu umělci z Brna a Moravy udělen titul zasloužilý umělec. V čele Státní filharmonie Brno stál Břetislav Bakala až dokonce života, z něhož nečekaně uprostřed práce odešel. Svou uměleckou poctivostí a pílí se trvale zapsal do historie naší hudební kultury.

Po Břetislavu Bakalovi je pojmenována část svrateckého nábřeží a víceúčelový koncertní sál v Bílém domě na Žerotínově náměstí. V Besedním domě, sídle Státní filharmonie Brno, mu byla v roce 1997 odhalena busta.

Jana Čipáková



MENDEL, Johann Gregor

*** 22. 7. 1822 Hynčice na Opavsku**

† 6. 1. 1884 Brno

přírodovědec a biolog, zakladatel genetiky. Opat augustiniánského kláštera na Starém Brně. Náš nejznámější vědec

Nadaný Johann, původem z chudé, katolicky orientované domkářské rodiny, chodil do piaristické školy v Lipníku. Navázala gymnaziální studia v Opavě a Brně a filozofická v Olomouci. Na přání matky vstoupil Mendel do semináře. V roce 1843 přišel do augustiniánského kláštera na Starém Brně a přijal řeholní jméno Gregor. Po čtyřech letech byl vysvěcen na kněze. Z podnětu svého osvíceného představeného opata Cyrila Františka Nappa studoval přírodní vědy na vídeňské univerzitě. Po návratu do Brna zopakoval svůj pokus o pedagogickou dráhu (učil na I. německé reálce na Jánské ulici), ale neuspěl. V nevelké klášterní zahradě se věnoval badatelské

činnosti. Při pokusech s křížením hrachu a dalších rostlin rozpoznal a formuloval zákonitosti ve výskytu znaků u kříženců a zákonitosti jejich přenosu z generace na generaci. Z jeho experimentů odvozená dědičná pravidla známe dnes jako Mendelovy zákony dědičnosti. Výsledky jeho pokusů a bádání se staly základem genetiky jako vědy. Mendel je uveřejnil roku 1865 na přednášce i v časopise Brněnského přírodovědného spolku. Předběhl však úroveň soudobého poznání nejméně o dvě generace a zůstal nepochopen. Jeho poznatky a studie byly znovu objeveny až začátkem 20. století, 20 let po jeho smrti, díky překladům do angličtiny, a staly se východiskem moderní genetiky.

Po smrti Cyrila Nappa (1867) byl Mendel zvolen opatem augustiniánského kláštera na Starém Brně a věnoval se dále přírodovědným oborům. Byl záněceným meteorologem. Jeho záznamy o teplotě, tlaku a vlhkosti vzduchu, síle větru, denně vedené a kaligraficky zapsané v 70. – 80. letech 19. století, uchovává Český hydrometeorologický ústav v Brně. Odbornou terminologii obohatil Mendel o výraz „kouřmo“ (Rauchnebel). Zpracoval nástin klasifikace savců, byl členem výboru Hospodářské společnosti, uznávaným šlechtitelem a průkopníkem nových metod včelařství. Při zpracování odborných posudků při výskytu škůdců zemědělských kultur již v letech 1877 a 78 posuzoval výskyt mandelinky bramborové.

V necelých 62 letech Mendel zemřel. Jeho smrt byla pro Brno velkou ztrátou. Rekviem v kostele dirigoval Leoš Janáček. Vážený a uznávaný vzdělaný opat byl pohřben na čestném místě na brněnském Ústředním hřbitově.

Roku 1910 byla před Starobrněnským

klášteřem odhalena jeho socha (autor Teodor Charlemont) a pojmenováno po něm náměstí. Socha je dnes umístěna v zahradě kláštera. V prostorách kláštera byl roku 1965 otevřen jeho památník - Mendelianum. Nově koncipovaná expozice má Mendela představit jako přední světovou osobnost vědy, kultury a víry. Jeho jméno nese také Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně a Gymnázium J. G. Mendela.

Na Mendelově náměstí, v parčíku před gymnáziem, bude k 200. výročí narození velkého učence umístěna plastika sochaře Jaromíra Garguláka Hrachovina. Upomíná na skromnou rostlinu, jejíž výzkum přivedl Mendela k jednomu z nejvýznamnějších světových objevů.

Jana Čipáková

VÍTE, ŽE

první trhy, které bychom mohli považovat za zárodek brněnských mezinárodních veletrhů, se konaly v roce 1907 v Pisárkách, zhruba v prostoru dnešního pavilonu Anthropos?

(čip)



TĚŠÍNSKÁ JABLÍČKA

Je nám smutno, doba je nejistá a k nám také nevlídná. Jsme označováni za rizikovou část společnosti. Jsme my, důchodci, rizikem pro ostatní, nebo je nás třeba chránit-?

Ať si z toho každý vybere, co mu vyhovuje! My se těšíme na Velikonoce bez ohledů na „rizika“. Jsme očkováni a můžeme pomýšlet na návrat do normálních společenských vztahů a zvyklostí. Už se těšíme!

Náš první zájezd plánujeme jako každý rok kolem Velikonoc, to je v dubnu. Tentokrát pojedeme za zábavou! Kam? Do *Bystřice nad Pernštejnem* do „*Ráje*“ (Eden – inspirativní centrum zábavy a poznávání).

Jako každoročně pořádá centrum „Světové Velikonoce“.

Termín bude stanoven v únoru, zavčas vám ho sdělím.

Obvykle se předvádí pletení pomlázek, zdobení kraslic s výstavou kraslic, ochutnají se velikonoční speciality

a pije speciální zelené kopřivové pivo. Tak to obvykle bývá, uvidíme, co nám Covid dovolí. V areálu je spousta objektů, pivovar, panský dvůr, ekopavilon, statek a kukuřičné bludiště.

Kolem hradu Pernštejna jen projedeme, prohlídka je pro nás příliš náročná (schody, schody...), z nádvoří se pouze podíváme do obnovené unikátní renesanční zahrady založené baronem Stockhammerem na svahu pod hradem.

Druhý zájezd, pokud to covid dovolí, plánujeme na konec května, a zde budeme vybírat mezi Slavonicemi a Dačicemi, co pro nás bude v daném termínu a počasí vhodnější.

Městská památková rezervace Slavonice je známá dobře zachovalou pozdně gotickou a renesanční zástavbou s obsáhlým podzemím, z doby kolem poloviny 16. století, s mázhausy se sklípkovými klenbami a figurálními sgrafity.

Dačice nabízejí Nový zámek a historii výroby kostkového cukru.

Na zpáteční cestě nevynecháme premonstrátský klášter v Nové Říši a budeme se bát jeptišek ve skleněných rakvích. Klášter z roku 1211 vlastní velkou historickou knihovnu s mnoha rukopisy a prvotisky a rozsáhlou obrazárnu. Klášterní chrám je barokní z let 1611 – 88 s velmi hodnotnou výzdobou, a pokud nám pan opat dovolí a pokud nás poveze opět pan Hajman, můžeme se těšit na varhanní koncert.

Tak to jsou plány a těšínská jablíčka, všechno podmiňuje ten malý dáblík a neřádek coronavirus.

Abychom se za tu dlouho dobu čekání a nejistoty odškodnili, koupíme si v Nové Říši nějaký ten hrníček, nebo talířek, dekorovaný motivy dle starých herbářů z klášterní knihovny.

Těším se na setkání! Ing. Milena Laichmannová



Dačice



Slavonice



Dačice



Slavonice



Nová Říše



Nová Říše

foto: Paolo

**Milí čtenáři,
tímto číslem vstupuje Brněnský senior do 26. roku své existence.
Děkujeme vám za přízeň a přejeme vám hezké počtení a příjemné
chvilky nad časopisem.**

**Senioři ČR, Městská organizace Brno
Mgr. Alena Kudličková, předsedkyně**

Vycházky v únoru, březnu a dubnu 2022

14. 2. 2022 - Komín, konečná zast. trol. č. 36, směr Medlánky na aut.č.41,
odjezd trolejbusu z České - Brandlova v 8.44..... odchod 9.10
21. 2. 2022 - Bystrc, zast. tram. č. 1 a 3 Přístaviště, vycházka kolem přehrady směr Osada a zpět odchod 9.00
28. 2. 2022 - Zastávka tram.č. 3 a 10 Svratecká, kolem řeky do Pisárky odchod 9.00
7. 3. 2022 - Mendlovo nám. trol. č. 37, zastávka Jírovcova, dub Troják, Stará dálnice.....odjezd 9.07
14. 3. 2022 - Stará osada, aut. č. 55 Mariánské údolí, vycházka do Podolí a zpět.....odjezd 9.10
21. 3. 2022 - Konečná tram. č. 10 Stránská skála, vycházka po okolí odchod 9.00
28. 3. 2022 - Mendlovo nám. trol. č. 37, zast. Jírovcova, rezervace konikleců, Myslivna, Pisárky.....odjezd 9.07
4. 4. 2022 - Maloměřický most, tram. č. 4, kolem řeky Svitavy, Cacovické nábřeží, Obránský most odchod 9.00
11. 4. 2022 - Bystrc, tram. č. 3 a 10 Přístaviště, vycházka k rest. U Iva, dále směr Kníničky, Bystrc odchod 9.00
18. 4. 2022 - zast. tramvaje Milosrdní bratři, lanová dráha, směr Pisárky, dále Antrophos odchod 9.00
25. 4. 2022 - Stará osada, autobus č. 55 na konečnou, vycházka směr Mariánské údolí a zpět.....odjezd 9.10

Odjezdy MHD jsou pouze orientační vzhledem k častým změnám jízdních řádů DPMB.

PRÁVNÍ PORADNA 2022

pro členy Svazu důchodců, Běhounská 17 • Opět vždy v úterý od 9.00 do 13.00 hodin.

8. a 22. únor, 8. a 22. březen, 5. a 19. duben, 3. a 17. květen, 14. červen

Zlatnictví Strnad

**Běhounská 17, tel.: 605 506 398
Brno-střed 602 00**

Nabízíme prodej a opravy zlatých
a stříbrných šperků. Výrobu zlatých
šperků i z přineseného materiálu.

– Jsme tu pro Vás již 30 let –



Brněnský senior - Senioři ČR, z.s., MěO Brno, IČO 69706824

Adresa vydavatele: Běhounská 17, 602 00 Brno • Tel.: 545 575 257, mail: svaz.duchodcu.brno@seznam.cz, webové stránky: www.duchodcibrno.cz • Editorka: Mgr. Jana Čipáková, další členové redakční rady: Libuše Gottwaldová, Mgr. Alena Kudličková, Ing. Milena Leichmannová, PhDr. Jana Vrabcová, František Borovec • Redakční uzávěrka 10. 1., vyšlo 8. 2. 2022 • Uzávěrka dalšího čísla 25. 3. 2022
Za obsah zveřejněných materiálů odpovídá autor. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. • Reg. číslo MK ČR E 12164 • Tisk a sazba: Protis, spol. s r. o., Podolí 115; e-mail: info@protis.cz, www.protis.cz